

Materiaalõiguse kaasus

Veiko plaanis ajada narkoäri. Kuna Veikol olid Hollandis selleks kontaktid, siis oli küsimus vaid selles, kes läheks narkootilisele ainele Amsterdami järele ning kuidas see Eestisse tuua. Veiko leppis kokku oma tuttava Margusega, kes oli nõus 5000 EEK eest Hollandis ära käima. Kokkulepitud päeval lendas Margus Amsterdami ja kohtus Veiko kontaktisikuga, kuid ta ei suutnud kümnet kilesse pakitud narkootilise ainega „muna” alla neelata. Isegi Veiko poolne Marguse veenmine telefoni teel ja ägestunud hüüe „Löön su raisa maa sisse!” ei muutnud olukorda. Margus küll proovis, aga ei suutnud okserefleksi tõttu ülesannet täita ning muul viisil ei riskinud ta narkootilist ainet avastamise hirmus kaasa võtta.

Kui Margus Eestisse naases, esitas Veiko talle 50 000 EEK suuruse võlanõude, kuna tal jäi väidetavalt just nii suur kasum narkoaine edasimüügitel teenimata. Kui Margus keeldus maksmast, lõi Veiko teda rusikaga näkku, tiris autosse ja viis mere ääres asuva metsatuka juurde. Seal avas ta sõiduauto pagasiruumi ja näitas Margusele tundmatu mehe laipa, kelle pea oli täiesti lõmastatud. Veiko sõnad olid: „Kas tahad samamoodi lõpetada nagu see kuller, kes värises mu ees kinniseotult ja kelle peast ma autoga üle sõitsin?” Seejuures kordas Veiko veel oma võlanõuet ning sundis Margust koos endaga laipa tükeldama ja seda maha matma. Mõne päeva pärast hakkas Margus aga oma elu pärast kartma ja põgenes Eestist, kedagi sellest teavitamata.

Hinnake kaasuses toodud asjaolusid, hinnates karistusõigusest lähtuvalt muuhulgas järgmisi episoode:

- 1) Kas Marguse puhul saab rääkida süüteokatses või sellest loobumisest? Kuidas mõjutab Marguse teole antav hinnang Veiko käitumise hindamist?
- 2) Kuidas hinnata Veiko poolt telefoni teel Marguse mõjutamist?
- 3) Kuidas hinnata Veiko poolt raha nõudmist?
- 4) Kuidas hinnata Veiko poolt autoga üle kulleri pea sõitmist?
- 5) Kuidas hinnata Marguse ja Veiko poolt laiba tükeldamist ja matmist?
- 6) Kuidas hinnata Marguse poolt kulleri tapmisest teatamata jätmist?

Lahendus:

- 1) Veiko ja Margus võisid toime panna narkootilise aine salakaubaveo katse - 3 p

Veiko ja Margus on vaadeldavad narkootilise salakaubaveo kaastädeviijatena (KarS § 21 lg 2), kellel oli rollide jaotus: Veiko korraldasid narkoveo ja juhendas selle täideviimist jooksvalt ja Margus pidi selle realiseerima. Margus kohtus Veiko poolt määratud ajal ja kohas Veiko kontaktiga Amsterdamis selleks, et neelata narkootiline aine alla ja lennata sellega tagasi Eestisse. Vähemalt kohtumisest alates saab rääkida, et Margus asus realiseerima Veikoga saavutatud kokkulepet ehk alustas süüteo katse toimepanemist.

Margus ei suutnud aga tervislikel põhjustel narkoainet alla neelata. Järelikult ei olnud tegemist vabatahtliku loobumisega, vaid nõ tehnilisel põhjusel süüteo lõpuleviimisest loobumisega.

Seega jäi tegu katsestaadiumisse ning isikud vastutavad narkootilise aine salakaubaveo katse eest (KarS § 184 lg 2 p 2; KarS § 392 lg 2 p 2; KarS § 25 lg 4).

2) Veiko võis panna toime ähvardamise - 1 p

Veiko sõnu „Löön Su, raisa, maa sisse!” võib võtta kui tapmisega või vähemalt tervisekahjustuse tekitamisega ähvardamist. Arvestades seda, et pärast neid sõnu proovis Margus veelkord „mune” neelata, annab aluse väita, et ta mõistis, mis teda võib oodata, kui ta ei täida ülesannet. Seega pidas ta ähvardust tõsiselt võetavaks. Samuti tuleb arvestada, et narkokuriteo puhul on tegemist I astme kuriteoga, kus tegemist suurte rahadega ning konkreetseid asjaolusid arvestades saab öelda, et ähvardus oli selline, mille täideviimist oli alus karta.

Veiko vastutab KarS § 120 alusel

3) Veiko võis toime panna väljapressimise – 1 p

Veiko esitas võlanõude ja kui Margus keeldus maksmast, siis kasutas vägivalda. Samuti näitas ta Margusele tundmatu mehe laipa. See, et Margus põgenes ega tasunud võlga, ei ole väljapressimist välistav asjaolu. Väljapressimine on lõpule viidud varalise kasu nõude esitamisega, kui seejuures on kasutatud vägivalda, sh sellega ähvardatud.

Veiko vastutab KarS § 214 alusel

4) Veiko võis toime panna tapmise julmal viisil – 2 p

Veiko oli tapnud kulleri sõites tal autoga üle pea. Sel viisil tapmist võib pidada tapmiseks julmal viisil (faktiküsimus, seega pole välistatud ka § 113).

Veiko vastutab KarS § 114 p 1 alusel

5) Margus võis toime panna laibarüvetamise ja I astme kuriteo varjamise – 1 p

Kuna Margus kullerit ei tapnud, kuid sai aru, et Veiko tegi seda ja Veiko soovib laibast vabaneda, siis saab Marguse poolset laiba tükeldamist ja mahamatmist vaadata laibarüvetamise ja I astme kuriteo varjamisena.

Kuna aga Veiko käitumine on vaadeldav Marguse tapmisena ähvardamisena, siis oli ta hädaseisundis ning tema käitumine ei olnud õigusvastane.

Margus ei vastuta KarS § 306 ega § 148 alusel

PS Veiko ei vastuta laiba tükeldamise eest, kuivõrd see on tema puhul kaetud tapmisega (mittekaristatav järeltegu).

6) Margus võis toime panna I astme kuriteost mitteteatamise – 2 p

Margus oleks kulleri mõrvast pidanud teavitama õiguskaitseorganeid. Kuna ta seda aga ei teinud, mis sellest et tal oli selleks võimalus, realiseeris ta KarS § 307 koosseisu.

Antud juhul ei saa enam rääkida ka hädaseisundist.

Samas oleks teavitamine tähendanud peaaegu kindlalt seda, et Margus oleks pidanud rääkima oma seosest Veikoga ning narkokuriteo üles tunnistama. Seega oleks Marguse poolt ütluste andmine Veiko vastu tähendanud ka enda vastu ütluste andmist. Seetõttu on Marguse puhul tegemist süütuse presumptsioonist tuleneva menetlusõigusliku takistusega, mis peaks välistama tema teo õigusvastatuse ja järelikult vastutuse I astme kuriteost mitteteatamisel.

Margus ei vastuta KarS § 307 alusel